

Evanjelium zo 17. mája 2020

6. veľkonočná nedeľa - Rok A - Ján 14, 15 - 21

Komentár biblistu Fernanda Armelliniho - Prepis nie je revidovaný autorom

Vtedy Ježiš povedal svojim učeníkom: "Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania; a ja budem prosiť Otca a on vám dá iného Parakléta, aby zostal s vami naveky, Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, lebo ho nevidí a nepozná. Poznáte ho, pretože zostáva s vami a bude vo vás.

Nenechám vás sirotami, prídem k vám. Ešte chvíľu a svet ma už neuvidí, ale vy ma uvidíte, lebo ja žijem a vy budete žiť. V ten deň spoznáte, že ja som vo svojom Otcovi a vy vo mne a ja vo vás. Kto prijíma moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. Kto ma miluje, toho bude milovať môj Otec a ja ho budem tiež milovať a zjavovať sa mu."

Dnes nás liturgia núti počúvať ďalší úryvok z Ježišovho testamentu, ktorý sme začali čítať minulú nedeľu.

Stále sme v hornej miestnosti a je to chvíľa Ježišovej rozlúčky s učeníkmi.

Vieme, aké bolestivé je odlúčenie od ľudí, ktorých milujeme, preto ho treba dobre prežiť, inak môže zanechať hlboké rany na celý zvyšok života a Ježiš chce pripraviť svojich učeníkov na pokračovanie života bez jeho fyzickej prítomnosti.

Týmto učeníkom zveril obrovskú úlohu, zmeniť svet, a oni vedia, že sú malou skupinou, navyše už zranenou zbehom jedného z nich, ktorý už opustil a odišiel z cenakula.

Musia ísť a ohlasovať krásu Božej tváre, ktorú kontemplovali v Ježišovi z Nazareta; dobrého a jediného dobrého Boha, ktorý bezpodmienečne miluje všetky svoje deti a žiada ich, aby milovali tak, ako on miloval, teda aj nepriateľa.

Ježiš im zveril skutočne veľkú úlohu, ale učeníci sa cítia slabí, krehkí a Ježiš sa ich chystá opustiť.

Na čo sa pýtajú sami seba?

Určite si položili otázku: "Ako splníme toto veľké poslanie, ktoré nám bolo zverené?"

Koncom prvého storočia Ján zapísal posvätné slová, ktoré Ježiš povedal pri Poslednej večeri.

Sú to slová, ktoré poskytli útechu jedenástim, ktorí boli až do Letníc v zmätku, a sú to slová, ktoré podporovali aj prvé kresťanské spoločenstvo v prvých rokoch jeho života, keď čelilo skúškam a prenasledovaniu.

Ján napísal toto Ježišovo svedectvo pre kresťanov z jeho komunít v Malej Ázii; je to čas skúšok a tiež zbehov, o ktorých hovorí kniha Zjavenie.

Keď si pripomenieme, ako sa nám predstavuje vidiaci z Apokalypsy, hneď si predstavíme kontext, v ktorom kresťanské komunity žijú; je to doba, v ktorej sú marginalizované, vyhánané zo synagóg, sú predmetom nespravodlivosti, zneužívania.

Takto začína vidiaci predstavovať sám seba:

"Ja, Ján, váš brat a spoločník v súžení, som bol na ostrove zvanom Patmos pre Božie slovo a svedectvo vydané Ježišovi."

Hovorí: je to čas, keď sme všetci v ťažkostiach... ako prežiť túto chvíľu?

Evanjelista Ján, práve v tomto kontexte chce kresťanom predstaviť svoju

spoločenstva, tie slová Majstra, ktoré im tiež dodali odvahu a útechu v čas Veľkej noci, čas, keď museli prekonať skúšku smrti svojho Majstra... ale tieto slová boli napísané pre nás!

Skúsme sa zamyslieť, že jednou zo skúšok, ktoré dnes prežíva každý pravý veriaci, je pocit, že sa často cíti osamelý; ľudia, ktorí žijú vedľa neho, uvažujú, správajú sa podľa iných kritérií a hodnot ako on.

Ak hovorí o odpustení, o tichosti, o cudnosti, o zrieknutí sa, o obete, čo sa stane?

To, že je považovaný za trochu zvláštny, zastaraný, viazaný možno na názory platné pre časy minulé, je niekedy dokonca predmetom posmechu.

Kresťan vie, že je nevyhnutné, aby sa to stalo, pretože logika sveta je nezlučiteľná s evanjeliom. Ježiš to povie neskôr vo svojom testamente, keď povie.

"Uznajte: ak nenávideli mňa, budú nenávidieť aj vás, a keď sa to stane, vedzte, že som vám to povedal!"

V týchto situáciách je teda dôležité, aby sme nechali slová Majstra, ktoré utešovali a povzbudzovali učeníkov prvých spoločenstiev, preniknúť do našich sŕdc ako balzam.

Počúvame:

"Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania; a ja budem prosiť Otca a on vám dá iného Parakléta, aby zostal s vami naveky, Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, lebo ho nevidí ani nepozná. Poznáte ho, lebo zostáva s vami a bude vo vás."

"Ak ma milujete, budete zachovávať moje príkazy."

My máme len jedno sloveso pre "milovať", Gréci mali najmenej štyri slovesá: jedno je "*agapan*", ktoré sa tu používa; v sanskrite je vraj až 80 výrazov pre "milovať".

opísať rôzne odtiene lásky, máme len sloveso "milovať" a podstatné meno "láska". Ktoré z gréckych slovies je použité?

Je to *agapan*!

Čo je charakteristické pre tento spôsob lásky?

Je to láska v čistej strate, láska tých, ktorí nemyslia na seba, ktorí nemyslia na zisk, ktorý môžu získať zo svojich činov, ktorí myslia len na to, aby urobili šťastnými tých, ktorí to potrebujú.

Vkladá seba a všetky svoje schopnosti do darovania života, a aj keď je to nepriateľ, o to viac ho treba urobiť šťastným a zabudnúť na seba.

Za tento horizont lásky sa nedá ísť!

No práve toto sloveso sa používa ako charakteristika života Kristovho učeníka. Žiť pre učeníka Ježiša Nazaretského znamená milovať!

Kto takto nemiluje, nežije ako človek.... byť človekom znamená milovať!

Tento pojem, "*agapé*" a "*agapán*" ako sloveso, sa v Novom zákone vyskytuje 259-krát a Ježišov testament, ktorý je nám predstavený v týchto piatich kapitolách evanjelia podľa Jána, sa pojem láska, milovať, vyskytuje 26-krát; to nám hovorí o dôležitosti, ktorú Ježiš prikladá tejto poslaniu, ktoré chce, aby zostalo v srdciach jeho učeníkov, pretože je stredobodom života kresťana

Čo je to sloveso milovať?

Nie je to cit srdca, ktorý cíti milenci, nie!

To je "*eros*", čo je veľmi krásna vec, je to pohnútko, ktorú tam vložil Boh; *agapán* znamená, že nehľadám druhého pre seba, ale hľadám, ako môžem pomôcť svojmu bratovi, ktorý je v potrebovať, pomôžte mu žiť.

Ježiš tu žiada o sebalásku!

Je to akýsi refrén, ktorý nás možno aj trochu prekvapil, pretože Ježiš žiada tento agapán pre seba. V jeho závete sa vyskytuje štyrikrát:

"Ak ma milujete, budete zachovávať moje príkazy! Kto zachováva moje príkazy, ten ma miluje! Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo; kto ma nemiluje, nezachováva moje slová."

Je to prvýkrát, čo Ježiš hovorí týmto spôsobom!

A čo to znamená milovať Ho?

To nie je sebecká požiadavka, to by bol eros, požiadavka, aby mu ten druhý zostal všetkým, nie!

V tomto prípade to znamená, že si ho vyberáme, že si vyberáme jeho životný návrh!

Znamená to spojiť svoj život s jeho životom, ako sa to stáva neveste, ktorá nechce žiadneho iného milovaného, pretože jej srdce je spojené len so ženíchom, s ktorým ladí všetky svoje životné plány.

To je láska, o ktorú žiada Ježiš:

"Prispôsob svoj život môjmu!"

Dnes nás Ježiš pozýva, aby sme posúdili, nakoľko sme zapojení do jeho života, do jeho plánu, nakoľko sme ochotní vsadiť na neho svoj život.

Hovorí:

"Celý svoj život vsádzam na agapé, svoj život darujem... koľko si ochotný vsadiť na túto moju ponuku?"

"Kto ma miluje, zachováva moje príkazy."

Objasníme si tento výraz, pretože z úst milenca sa nám zdá trochu krkolomné hovoriť o príkazoch! Nemáme radi reči o príkazoch, o dohodách... milenec takto nehovorí!

Tu sa nachádzame v kontexte lásky, nie v kontexte pána s plateným zamestnancom. Čo Ježiš myslí pod príkazmi?

Že sú jeho!

Pamätajte na to, že Ježiš nikdy nehovoril o povinnosti poslúchať ho, nikdy nepovedal: "Musíte ma poslúchať" a nikdy nepovedal ani to, že musíte poslúchať Boha!

Keď sa v evanjeliách používa toto sloveso "hūpakuen" v gréčtine, vždy sa vzťahuje na príkazy, ktoré Ježiš dáva, nie na ľudí alebo učeníkov, prikazuje nečistým duchom, vetrom, rozbúreným morským vlnám, že ho musia poslúchať, a oni ho naozaj poslúchajú.

Sú to sily zla, ktoré musia poslúchať, nikdy nie ľudia!

Dokonca ani grécky výraz poslušnosť "hūpakoè" sa v evanjeliách nikdy nevyskytuje!

Človek nie je povolaný poslúchať Boha, ale podobať sa Otcovi v nebi, žiť v súlade so životom, ktorý mu dal Otec, a Otcov život je agapán, láska v čistej strate, ktorá myslí len na to, aby bol druhý človek šťastný.

Nejde teda o to, aby ste poslúchali príkazy, ale aby ste si zachovali dispozíciu srdca a počúvali tento božský život, Ducha, ktorý vám vždy hovorí, ako môžete prejať svoju lásku.

Okrem toho poslušnosť udržiava človeka v stave podriadenosti, čo je nezlučiteľné s láskou! Je to podobnosť, ktorá nás núti rásť!

Otcova podoba je v Ježišovi dokonalá!

Vždy poslúchal svoju identitu Božieho dieťaťa a práve táto poslušnosť sa vyžaduje od nás, nie vonkajšie príkazy, ale náš život ako Božích detí.

Ježišovu požiadavku na jeho príkaz by sme teda mohli parafrázovať takto:

"Ak ma milujete, pozorujte môj život a staňte sa mi podobnými." Preto existuje len jedno prikázanie, Ježišovo!

Je to hlas Ducha!

Je to vaša identita Božieho dieťaťa!

Ježiš práve povedal:

"Dávam vám nové prikázanie, jediné prikázanie: aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás, tak sa aj vy milujte navzájom! Podľa toho sa všetci dozvedia, že si môj žiaci"

Prečo Ježiš teraz hovorí o prikázaniach v množnom čísle?

Má len jedno prikázanie, ktoré sám dodržiaval, prikázanie božského života, lásky, teraz hovorí o prikázaniach v množnom čísle.

Dôvodom je, že jedno prikázanie sa potom prejavuje vo viacerých aspektoch.

Láska sa totiž prejavuje v každom jednom skutku a je potrebné rozoznať tu a teraz, k čomu nás vyzýva jedno prikázanie; možno ma v istej chvíli žiada, aby som pomohol chorému človeku, možno je to chorý človek, ktorý nám zlomyseľne ublížil, ale to jedno

prikázanie sa teraz prejavuje tu a ja musím počúvať hlas, ktorý vychádza z môjho života ako Božieho dieťaťa; inokedy ma môže žiadať, aby som prijal toho, kto potrebuje byť prijatý doma, inokedy ma môže žiadať, aby som sa vzdal jedného zo svojich práv, pretože druhý je v núdzi, inokedy ma môže žiadať, aby som neukazoval prstom a nežiadal, aby mi bolo poslužené... v každom kontexte sa toto jediné prikázanie prejavuje v toľkých aspektoch, ktoré sa stávajú tým, čo Ježiš nazýva *"mojimi príkazmi"*!

To je to, čo Pavol hovorí v Hymne na lásku v gréčtine *"cresteuetai e agape"*, čo sa prekladá ako *"agapé je dobrotivá"*... láska je dobrotivá.

Nie, pravý zmysel je v tom, že láska sa vie prispôbiť každej situácii okamih po okamihu, vie rozpoznať dobro, ktoré sa má vykonať v každej situácii, vie rozpoznať, čo chce Duch.

Tu teda vidíme, ako je jediné prikázanie pozorné na všetky žiadosti nášho brata o lásku.

V tomto kontexte lásky Ježiš hovorí o ďalšom Parakléte.

Výraz *Paràclito* znamená *"Paràcaleo"*, teda sused, *"ad vocatus"*, po latinsky právnik; a čo je úlohou právnika?

Je to obrana pred tými, ktorí na nás útočia, pred tými, ktorí by nás chceli zajať, aj keď sme nevinní, dostaneme tento útok a je tu *ad vocatus*, ktorý nás chráni a bráni.

Ježiš hovorí o ďalšom Paraklétovi, pretože on bol prvým Paraklétom, tým, ktorý stál pri učeníkoch, a teraz je tu ďalší Paraklét, ktorý bude pokračovať v plnení toho istého poslania ako Ježiš! Aké je ochranné poslanie Parakléta?

Pred kým nás chrániš?

Určite nie Otcom v nebi, ktorý by nás odsúdil za naše hriechy, nie! Protivník je ten, kto mi chce vziať život, kto nechce, aby som žil ako pravý človek. Kto je tento nepriateľ?

Ten zlý!

Mentalita tohto sveta, to je všetko, čo by vás viedlo k tomu, aby ste mysleli na seba, aby ste sa nezaujíмали o druhého človeka... je teda opakom lásky, ktorú nám namiesto toho navrhuje Ježiš.

"A tento Paraklét bude s vami naveky, bude vám verným spoločníkom."

Ujasnime si, kto je tento *Paràclito*, ktorý je vždy s nami, je vždy po našom boku, vždy nás chráni pred silami, ktoré by nám chceli vziať život... skúsenosť, ktorú môžeme mať všetci.

Ak by som odpustil niekomu, kto mi urobil veľkú krivdu, mohol by som ho prinútiť zaplatiť, ale

nedostal by som nič, keby

nie uspokojenie z toho, že ho vidím trpieť... a ja to nerobím, tí, ktorí sa riadia svetskoscťou, logikou tohto sveta, ma môžu obviňovať z naivity, zo slabocha, ktorý nie je schopný ho prinútiť zaplatiť, ale Božie dieťa vo mne, Duch, ktorý mi bol daný, mi hovorí: "Gratulujem, si pravé Božie dieťa!" Ak sa vzdám profesionálneho kariérneho postupu, pretože som musel urobiť kompromis so svojím svedomím... Priatelia ma môžu mať za naivného, za prostoduchého, ale keď príde večer, keď som sám so sebou, počujem v sebe hlas, ktorý mi hovorí: "Gratulujem! Bol si skutočný muž!" Tento hlas je hlasom Ducha, ktorý je vždy s nami a chráni nás pred nepriateľom, ktorým je zlá mentalita, ktorá nás chce viesť k tomu, aby sme nemilovali, ale aby sme sa obrátili proti sebe. Budeš sa cítiť mimo určitého okruhu priateľov, budeš sa cítiť mimo tých, ktorí zmýšľajú inak, dokonca sa budeš cítiť osamelý a pred obvinením zo svetskosti, ktoré sa ti možno vysmieva... tento Paraklet ťa bráni A on je Duch pravdy! Čo znamená Duch pravdy? Nie, on neklame, je to Duch, ktorý vás vedie k tomu, aby ste boli pravým človekom; ak nemilujete, nie ste pravým človekom!

A teraz slová útechy, ktoré Ježiš adresuje učeníkom, ktorí sa v istých chvíľach nevyhnutne budú cítiť osamelí a stratení uprostred tých, ktorí radšej nasledujú návrh sveta. Počúvajte tieto Majstrove slová:

"Nenechám vás sirotami, prídem k vám. Ešte chvíľu a svet ma už neuvidí; namiesto toho budeš uvidieť, lebo ja žijem a vy budete žiť. V ten deň spoznáte, že ja som vo svojom Otcovi a vy vo mne a ja vo vás."

"Kto prijíma moje prikázania a zachováva ich, ten ma miluje. Kto ma miluje, toho bude milovať môj Otec a ja ho budem tiež milovať a zjavovať sa mu."

"Nenechám vás sirotami," hovorí Ježiš, *"prídem k vám!"*

Nie "vraciam sa", "prichádzam!"

Ak stratím priateľa, zostanem sám, už nie som priateľom, chýba mi referent, je to niečo zo mňa, čo sa stratilo; ak nevesta stratí manžela, už nie je nevestou, je vdovou, je sirotou; ak syn stratí otca, už nie je synom, je sirotou.

Keď Ježiš odíde z tohto sveta, jeho učeníci sa boja, že osireli, Majster chýba... už nie sme učeníci, od toho závisí naša identita.

Ježiš im hovorí:

"Nebudete sirotami, to sa nestane!

Prichádzam k vám iným spôsobom!

Stane sa niečo neslýchané, ocitnete sa v mojej prítomnosti, ktorá je nesmierne pravdivejšia ako tá, ktorú ste zažili, keď som tri roky fyzicky žil vedľa vás.

Idem za tebou!

Svet ma už nikdy neuvidí!"

Svet je svetskoscť, ktorá vidí len materiálne, overiteľné... pre svet bude Ježiš neúspešný, skončí v hrobe.

Navždy hotovo!

"Ale ty ma budeš vídať aj naďalej, lebo ja žijem a ty budeš žiť!"

Žiť, ako sme si práve povedali, znamená milovať, ostatné je vegetovať, čo je síce krásna vec, ale ak sa nedostanem k tomuto životu, ktorý je životom lásky, nie som naplno človekom.

"Budete žiť, pretože ste zapojení, budete zapojení do môjho vlastného života, toho života, ktorý ma spája s Otcom, a teraz vám bude ten istý život sprostredkovaný darom Ducha.

Moja prítomnosť teda nebude vonkajším priateľstvom, aké ste zažívali doteraz, ale bude to život v dokonalom a plnom spoločenstve a vy budete nielen spojení so mnou, ale budete spojení a zapojení do života Otca v nebi."

Keď máme na pamäti toto posolstvo, ktoré nám Ježiš zanechal, tento testament, potom sa všetko v našom živote na tomto svete zmení!

Vidíme, aký je náš osud, nielen to, ako skončíme, ale aj to, čo sa v nás odohráva teraz, že sme spolu s Kristom zapojení do Božieho života.

Pravý život je toto, ostatné sú lži!